

בשולי החוברת

הגיע הזמן ואין זה במקרה, שבחוברת הנוכחית אנו מטפלים בכמה נושאים שלא בכל יום זוכים להבלטה הראויה. כך למשל, שיפוט מבנה־הגוף של הפרה שממנה אנו מצפים לתנובה גבוהה, פוריות ואריכות ימים סבירה במסגרת האילוצים המשקיים והכלכליים. מתוך סיבות שהן במקורן היסטוריות ונטועות עמוק בתנאי הקמת הענף ופיתוח עדר הבקר לחלב בישראל, אין לנו (עדיין) מודעות מיוחדת ליפי הפרה, כל עוד היא איננה מלווה בתנובות מרשימות. מה גם, שבארצות המסורתיות בטיפוח הגזע השחור־לבן התחוללו שינויים רבים בתפיסות לגבי מבנה גופה של הפרה האידיאלית. כמו כן, להבדיל מאצלנו בארצות הללו מקיימים תערוכות ותצוגות בקר לרוב, כולל שיפוט ובהמשך פרסים ליפות מכולן על פי קני־מידה הנקבעים בדרך כלל על ידי ועדות הטיפוח של ספרי־העדר השונים. מסתבר, שליופי התקני יש גם ערך כספי – זאת מאשרים רבים ממשתתפי התצוגות, או האגודות המחזיקות בפריס, אבות לבנות "יפות מכולן".

לכן, חשוב היה לנו להביא מידע מהימן ככל האפשר, באשר להקשרים בין תכונות גוף מסוימות לבין תכונות כלכליות מובהקות: שיעור היציאה (או ההישרדות בעדר), אופן ההמלטה ובריאות העטין – וכל זאת כהשלמה למידע על כושר הייצור של הפרות בתחלובותיהן הראשונות, בעיקר. הפעם עסקנו בכמה תכונות עטין חשובות במיוחד לצורך הדיון. בחוברות הבאות נפנה את תשומת־הלב למבנה־הגוף ולרגליים, ולבסוף גם לתכונות כלליות כמו גודל ועומק גוף ואופי חלבני. חלק ניכר מן האירורים שלפנינו לקוח מן המידע המגיע אלינו מהולנד, אבל לא רק משם.

בכלל, מדורנו הראשון העוסק בטיפוח (ובפוריות) עמוס הפעם במידע אודות הנעשה אצלנו ואצל עמיתינו בארצות חו"ל. במיוחד יש להתעכב על הדיונים ועל החלטותיה של ועדת ספר־העדר בניצולה השקול והמושכל של המידע המצטבר והולך, הלכה למעשה לקראת הפנמתו במסגרת אסטרטגיית הטיפוח שלנו.

כמו כן, קוראינו בודאי ימצאו עניין בנושא שעד כה כמעט ולא טיפלנו בו אצלנו: אוריאה בחלב. לא רק אצלנו, אך נדמה לי שזה הנושא התורן שעוד נשמע עליו לא־מעט בעתיד הקרוב. זה זמן רב, שבעלי מקצוע בארצות קרובות ורחוקות מגלים עניין בהקשרים הסיבתיים בין רמת האוריאה בחלב ובין בריאות הבקר, ויש גם הבט כלכלי. לא הכל ידוע וברור, חד וחלק – לכן כדאי לבדוק וללמוד את הנושא. למזלנו, הציוד החדש שהובא והורכב לפני מספר חודשים במעבדה לביקורת־חלב מסוגל לשמש לבדיקות האוריאה, לאחר התאמות מסוימות.

מרדכי מלען

תמונת השער: גידול יונקים ברפת בית־קשת.

המאמרים והמכתבים שמתפרסמים בחוברת זאת הם על דעת מחבריהם ואין תוכנם משקף בהכרח את דעת המערכת או מדיניות המ.ב. אין איזכור שמם של חומרים, מוצרים, פרטי־ציוד או אף של שיטות תפעול ועבודה מהוות המלצה לגבי השימוש בהם, למעט המקרים בהם נאמר כך מפורשות על ידי גורם שהוסמך לצורך זה על ידי מזכירות המ"ב.